

Persbericht, Brussel, 21 januari 2016

Kinderen na scheiding: een moeilijk evenwicht en nood aan een vangnet

Het Kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen onderzocht, in samenwerking met Awel, de chatgesprekken die Awel in 2013 voerde met kinderen en jongeren over de scheiding van hun ouders. Uit het onderzoek blijkt dat deze kinderen en jongeren in de war zijn door de scheiding van hun ouders en dat ze een moeizame aanpassing aan de scheiding doormaken. Ze ervaren daarbij een gebrek aan aandacht en steun van de eigen ouders. Een betrouwbare gesprekspartner die (h)erkenning geeft aan het kind en die erin slaagt om de loyaliteit naar beide ouders te respecteren is noodzakelijk om een kind in een moeizame aanpassing te versterken.

Het onderzoek

Het Kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen en Awel bundelden in september 2014 de krachten voor de opmaak van een nieuw onderzoeksrapport. Vandaag stellen ze het rapport 'Awel, ik ben in de war door de scheiding van mijn ouders' voor. Voor de kwalitatieve analyse baseerden de onderzoekers zich op **145 chatgesprekken** die door de beantwoorders van Awel in het jaar 2013 werden geregistreerd onder de thema's **contact na scheiding** en **nieuw samengestelde gezinnen**.

Het onderzoek richt zich op twee belangrijke onderzoeksvragen:

- 1) Welke problemen halen kinderen en jongeren aan in de context van een scheiding of nieuw samengesteld gezin?
- 2) Hoe gaan kinderen en jongeren om met de veranderingen die gepaard gaan met de scheiding of het leven in een nieuw samengesteld gezin? Welke beschermende factoren halen ze aan?

De onderzoeksgroep

De kinderen en jongeren die in beeld komen in dit onderzoeksrapport maken duidelijk een moeizame aanpassing door. Ze worstelen met moeilijke gevoelens en vertonen signaalgedrag. Het zijn *niet* de kinderen en jongeren (75 à 80 %) die na een periode van aanpassing een nieuw evenwicht bereiken. De kinderen, die contact opnamen met Awel, worstelen ook lange tijd na de scheidingsgebeurtenis met moeilijke gevoelens. De relatie met hun ouders en hun omgeving staat ernstig onder druk. Vaak vallen deze kinderen en jongeren in ander onderzoek uit de boot, bijvoorbeeld omdat de ouders de toestemming moeten geven aan onderzoekers om hun minderjarige kinderen te interviewen. In dit onderzoek geven we wél een stem aan die kinderen en jongeren en zetten we hun beleving centraal. Net omdat het om een 'moeilijke groep' gaat –moeizame aanpassing en moeilijk bereikbaar- is het onderzoek voor de praktijk en het beleid relevant.

Wat vertellen kinderen en jongeren aan Awel?

Kinderen en jongeren vertellen over praktische en financiële gevolgen die een grote impact hebben op hun leven. Velen vertellen dat ook bij de verblijfsregeling hun stem niet wordt gehoord. Kinderen en jongeren vragen zich af hoe hun perspectief voldoende aandacht kan krijgen. Ze willen weten hoe en bij wie ze met hun verhaal en wensen terecht kunnen.

Voor sommige kinderen zijn aanvullend problemen aanwezig in de relatie tussen kind en ouders. Kinderen en jongeren geven aan dat ze lijden onder het conflict en dat ze niet willen kiezen. Anderen

hebben geen contact meer met één van de ouders en hebben het gevoel dat ze vervreemden. Sommige kinderen en jongeren krijgen te maken met ouders die weinig beschikbaar zijn en nemen zelf verantwoordelijkheden op die niet passen binnen hun ontwikkeling. Wanneer de ouder een nieuwe partnerrelatie aangaat, vinden kinderen en jongeren vaak dat ze (te) weinig tijd krijgen om te wennen aan de nieuwe situatie.

De verhalen maken duidelijk dat het voor deze groep kinderen **moeilijk en/of bijna onmogelijk** is om binnen het spanningsveld van de verschillende, vaak strijdende belangen, **een veilige en betrouwbare plek te vinden**.

Uit het onderzoek blijkt ook dat wanneer kinderen en jongeren een **cognitieve copingstrategie** hanteren, ze erin slagen om betekenis te geven aan het gedrag van de ouders. Dit maakt de situatie voor hen minder verwarrend. Het helpt hen om zich minder schuldig en verantwoordelijk te voelen en de nodige afstand in te bouwen. Omwille van heftige emoties en de loyaliteit naar de ouders slagen kinderen hier niet altijd zelf in. Het is de opdracht van de verschillende betrokken actoren rondom het kind om hen hierbij te helpen.

Aanbevelingen

Vanuit het onderzoek komt duidelijk naar voor dat de steun van het informele netwerk, zoals vrienden en familie, voor kinderen en jongeren van groot belang is. Actoren binnen en rondom de school worden ook vernoemd als steunbron. **Een betrouwbare gesprekspartner die (h)erkenning geeft aan de moeilijke positie van het kind** en die in het contact met het kind de loyaliteit naar beide ouders respecteert, zal de veerkracht van het kind versterken.

Uit de analyse van de chatgesprekken kwam herhaaldelijk aan bod dat het praten met andere kinderen en jongeren 'die het ook hebben meegemaakt' een extra (h)erkenning en ondersteuning biedt. Daarom beveelt het rapport aan om **meer in te zetten op lotgenotencontact**. Awel denkt na over manieren om peer-to-peer-support via het forum uit te bouwen.

Aandacht voor kinderen en jongeren die betrokken zijn bij scheiding en in samengestelde gezinnen, zit mee in de opdracht van de Centra Algemeen Welzijnswerk, de Huizen van het Kind, de Jeugd en Advies Centra en de Justitiehuisen, en ook van de verschillende actoren bij justitie. Het verdient aanbeveling om na te denken over de wijze waarop **kinderen en jongeren rechtstreeks aangesproken en versterkt kunnen worden** doorheen het scheidingsproces. Speciale aandacht kan gaan naar hoe kinderen en jongeren meer actief gehoord en betrokken kunnen worden bij bemiddeling. Het onderzoek durft zelfs verder denken: **kan op vraag van een jongere een bemiddeling opgestart worden?**

Kinderen en jongeren een vangnet bieden wanneer ze een moeizame aanpassing na de scheiding doormaken, is m.a.w. **een taak die voor ieder van ons**, van beleidsmaker tot de buur om de hoek, is weggelegd.

Alle resultaten en aanbevelingen uit dit onderzoeksrapport vind je terug in het onderzoeksrapport in bijlage.

Noot voor de redactie:

Voor meer info over Awel kan je contact opnemen met:

- Sibille Declercq, coördinator Awel, op het nummer 0474 60 81 68

Voor meer info over het onderzoek kan je contact opnemen met:

- Claire Wiewauters, docent aan de opleiding Gezinswetenschappen van Odisee & onderzoeker aan het kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen (Odisee), 0486 74 39 81
- Kathleen Emmery, coördinator van het kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen (Odisee), 0485 65 66 80

